

Dr. Faragó Ambrus (ORCID-azonosító: 0009-0009-1391-8607)
ELTE ÁJK Polgári Eljárásjogi Tanszék
Témavezető: Dr. Völcsy Balázs István PhD egyetemi adjunktus

DOI: <https://doi.org/10.55052/themis.2026.1.41>

A jogcímhez kötöttség értelmezése az új Pp. szabályozása alapján

(Interpretation of the legal title based on the regulations of the new Civil Procedure Code)

Absztrakt

Az új Pp. hatályba lépésével a polgári perben a felperesnek jogállítást kell tennie, ennek keretében a keresetlevélben meg kell jelölnie az érvényesíteni kívánt jogot és annak jogalapját. Az új Pp. a korábbi perrendtartásokkal ellentétben és a jogcímhez kötöttségre vonatkozó szakmai vitát lezárva megteremtette a kereset jogcímhez kötött elbírálásának kötelezettségét. Az alperesi védekezés keretében csak az anyagi jogi kifogás előterjesztése jár jogállítással. Az alperesi védekezést tekintve így az anyagi jogi kifogáshoz kapcsolódóan lehet jogcímhez kötöttségről beszélni. A jogcímhez kötöttség tartalmára vonatkozóan a bírósági gyakorlatban és a szakirodalomban többféle megfogalmazás létezik. Ezek a meghatározások nem fedik le azt, amihez az új Pp. szabályai alapján a bíróság a jogcímhez kötöttség szerint kötve van. A tanulmány meghatározza a jogcímhez kötöttség tartalmát, azt, hogy a bíróság a jogcímhez kötöttség alapján mihez van kötve.

Kulcsszavak: jogcímhez kötöttség, jogállítás, érvényesíteni kívánt jog, jogalap, jogi minősítés

Abstract

With the entry into force of the new Civil Procedure Code, the plaintiff must assert a legal allegation in civil proceedings, specifying in the statement of right sought to be awarded and its legal basis. Contrary to previous rules of procedure and concluding the professional debate on the binding nature of legal titles, the new Pp. established the obligation

to assess claims based on legal titles. In the context of the defendant's defense, only the submission of substantive legal objections constitutes a legal claim. Thus, with regard to the defendant's defense, it is possible to speak of legal title in connection with substantive legal objections. There are several different formulations in court practice and in the literature regarding the content of legal title. These definitions do not cover what the court is bound to do under the new rules of the Civil Procedure Code in terms of legal title. The study defines the content of legal title and what the court is bound to do on the basis of legal title.

Keywords: *binding to legal title, legal allegation, right sought to be awarded, legal basis, legal classification*

1. Bevezetés

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) alapján kialakult bírósági gyakorlatban nem érvényesült a jogcímhez kötöttség.¹ Erről a bírósági gyakorlatról a szakirodalomban kialakult vita alapján az új polgári perjogi kódex megalkotása során a kifejezett jogalkotói szándék arra irányult, hogy megszüntesse és elkerülje a jogcímhez kötöttség hiányából eredő jogalkalmazási bizonytalanságot. Ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) megköveteli a perben érvényesíteni kívánt jog és annak jogszabályi alapjának a keresetlevélben történő feltüntetését [Pp. 170. § (2) bekezdés b) pont], továbbá megteremtette a keresetnek a jogállításban meghatározott jogcímhez kötött elbírálását.

A Pp. ezen új perjogi megoldásával kapcsolatban új kérdések is felmerülnek. Így például a szakirodalomban és a bírósági gyakorlatban a jogcímhez kötöttség tartalmának többféle meghatározásával lehet találkozni. Ezért indokolt tisztázni azt a kérdést, mihez is van kötve a bíróság a jogcímhez kötöttség keretében. A jelen tanulmány először röviden szól arról, hogy a Pp. alapján miből következik a jogcímhez kötöttség, majd sorra veszi, milyen meghatározásokkal, megfogalmazásokkal élnek a jogcímhez kötöttségre vonatkozó egyes álláspontok. Ez a kérdés nem pusztán elméleti, dogmatikai szempontból bír jelentőséggel, hanem a joggyakorlat szempontjából is, hiszen ez határozza meg, milyen jog alapján

---

¹ Kúria Gfv.30135/2023/12., Kúria Gfv.30531/2022/5., Kúria Pfv.20052/2022/9., Kúria Pfv.20188/2018/14., BH 2016.172., Kúria Pfv.20.909/2012., Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30194/2008., BH 2006.370. és.2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5.a. pontja

folyik és dől el a jogvita, és a feleknek minek fényében kell megtenniük a perfelvételi nyilatkozataikat.

A jelen tanulmány nem elemzi a régi Pp. alapján kialakult bírósági gyakorlatot és az akörüli szakmai vitát, valamint nem foglalkozik a jogcímhez kötöttséggel összefüggő egyéb kérdésekkel, így a jogállításra vonatkozó jogi problémákkal (például mi tekinthető szabályszerű jogállításnak). A jelen tanulmány csak szűken a jogcímhez kötöttség tartalmát tárgyalja, azt, hogy mire terjed ki a jogcímhez kötöttség, mihez van kötve a bíróság a jogcímhez kötöttség keretében. Emellett nem úgy jár el, hogy először általánosságban a jogcím fogalmát tisztázza, hanem a jogcímhez kötöttségből kiindulva ahhoz kapcsolódóan tárgyalja a jogcím kérdését.

2. A jogcímhez kötöttség és a jogállítás törvényi szabályozása

2.1. A Pp. a régi Pp. felfogásától eltérően a háromtagú pertárgyfogalom mellett kötelezte el magát. Ennek alapján a Pp. 170. § (2) bekezdés a)-c) pontjai értelmében a felperesnek a keresetlevélben fel kell tüntetnie a határozott kereseti kérelmet, és külön jogállítást és külön tényállítást kell tennie. Az alperes a Pp. 199. § (2) bekezdés ba) alpontja szerint anyagi jogi kifogást is előterjeszthet, és azt szintén a tényektől elkülönülő jogállítás mellett kell megtennie. Ezzel a jogalkotó voltaképpen formális jogcímhez kötöttséget vezetett be.² Ennek megfelelően a régi Pp. alapján kialakult bírósági gyakorlat nem irányadó, így az új Pp. tekintetében a Kúria a 1/2017. PJE határozata szerint a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény sem alkalmazható.

A jogcímhez kötöttségről a Pp. hatályba lépését megelőzően szakmai vita alakult ki. A vita lényegében akörül folyt, hogy a régi Pp. alapján érvényesülő bírósági gyakorlat – mely szerint a bíróság nincs kötve a felek által megjelölt jogszabályi rendelkezés szerint tett jogállításban foglaltakhoz –, helytálló-e és tartható-e.³ A jogalkotó a jogcímhez kötöttség megteremtésével ezt a vitát feloldotta. A Pp. indokolása már hangsúlyozza is, hogy a jogcímhez kötöttség kérdésében kialakult vitát a külön jogállítás révén lezártnak tekinti.⁴ Mind a szakirodalomban, mind a bírósági gyakorlatban is nyugtázták, azzal, hogy a törvény a keresetlevélben

---

² Varga 2018. 24.

³ Haupt 2000. 605-616., Kovács 2003. 553-554., Bartha 2021. 83-84. (A vitáról itt részletesebben nem lesz szó, azt másik tanulmányban fogom tárgyalni.)

⁴ Pp. részletes indokolás, 342. §

megköveteli a jogállítást, pontot tesz a jogcímhez kötöttség körében kialakult vita végére.⁵

A Pp. 2. § (2) bekezdése szerint a bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – kötve van a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz. A Pp. 342. § (3) bekezdése értelmében pedig törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. A Pp.-ben tehát a jogcímhez kötöttség két jogszabályhelyből is ered, azonban a háromtagú pertárgyfogalom alkalmazása folytán már csak a kérelemhez kötöttségből is ez következne. Erre bírósági állásfoglalások kifejezetten azzal utalnak is, amikor a jogcímhez kötöttség perjogi szabályát a Pp. 2. § (2) bekezdésében és a 170. § (2) bekezdés b) pontjában találták meg.⁶ Így a felek nyilatkozatai oldaláról nézve a jogcímhez kötöttség alapvetően a rendelkezési elv, a kérelemhez kötöttség [Pp. 2. § (2) bekezdés] részeként értelmezhető, a bíróság tevékenységének oldaláról pedig az a túlterjeszkedés tilalmából [Pp. 342. § (3) bekezdés] következik.

A jogcímhez kötöttség voltaképpen a rendelkezési elv megnyilvánulása, a peres felek magánautonómiájának érvényesülése.⁷ Ez a személyes autonómia az egész magánjogra jellemző felfogásból, a racionális, a maga sorsát rendezni képes ember képéből következik.⁸ Ehhez az emberképhez a professzionális pervitel követelménye társul. Ennek a követelménynek az alapján a keresetlevél tartalmát illetően is magasabb követelmény fogalmazható meg.⁹ A törvény szabályait, így a külön jogállítást is, a peres feleknek ehhez a fokozott felelősségéhez mérten alakította ki a jogalkotó.¹⁰

Érdemes azonban azt is hangsúlyozni, hogy nem önmagában a Pp. 2. § (2) bekezdéséből és/vagy a 342. § (3) bekezdéséből ered a jogcímhez kötöttség, hanem – a fent hivatkozott bírósági határozatokban foglaltaknak megfelelően is – a háromtagú pertárgyfogalmat bevezető jogszabályi rendelkezés, a Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontjával együttesen teremti azt meg.

2.2. Más vélemény szerint viszont – a Pp. miniszteri indoklására hivatkozva – a Pp. 342. § (3) bekezdésének szabályából ered a jogcímhez kötöttség.¹¹ Jogirodalmi álláspont szerint „a 342. § (3) bekezdése

---

⁵ Bartha 2021. 94. és BH 2023.138

⁶ BH 2025.272, Fővárosi Ítéltábla 20.487/2023/5. és Győri Ítéltábla Gf.20044/2022/8.

⁷ Pp.-részletes indokolás, 342. § és Debreceni Ítéltábla Pf.20585/2019/7.

⁸ Kiss 2023. 552-553. és Fővárosi Ítéltábla Pf.20363/2025/5.

⁹ Ébner 2018. 645.

¹⁰ Varga 2018. 24.

¹¹ BH 2023.138

egyértelműen kifejezi a jogcímhez-kötöttség elvének érvényesülését”,¹² ez a bekezdés „*rögzíti a jogcímhez-kötöttség elvét*”.¹³ Ez arra utal, hogy a szerző alapvetően ezt tekinti a jogcímhez kötöttséget meghatározó törvényi rendelkezésnek. A Kúria egy ügyben szintén azt az álláspontot fejtette ki, hogy a Pp. 342. § (3) bekezdéséből következik a jogállításhoz kötöttség.¹⁴

2.3. A régi Pp. alkalmazása során a jogcímhez kötöttség nem érvényesült. Különböző álláspontok alakultak ki arról, hogy a bíróság mihez is volt kötve a régi Pp. alapján,¹⁵ valamint hogy a jogcímhez kötöttségnek kellett volna-e érvényesülnie. A jogcímhez kötöttség szempontjából a lényegi eltérés a régi és az új Pp. között az, hogy a régi Pp. alapján a bíróság a felperesi tényelőadásból kikövetkeztetett jogcím alapján is elbírálhatta a jogvitát.¹⁶ A jogirodalmi elemzések is így azonosították a bíróságok gyakorlatát, még ha azt többen kritikával is szemlélték.¹⁷

Az új Pp. azonban ezt nem teszi lehetővé, és azt követeli meg, hogy a bíróság a felperes (és alperesi jogállítás esetén az alperes) által, a tényektől különálló, az érvényesíteni kívánt jog alapját képező jogszabályi rendelkezést megnevező jogállításban foglaltakhoz kötve döntsön a keresetről.

A különálló határozott jogállítás kötelezővé tétele elsősorban a jogbiztonság biztosítását, a meglepetés-ítéletek elkerülését és a perkoncentráció elvének megvalósulását hivatott szolgálni.¹⁸ Ez a kiszámíthatóság azonban nem csak a bíróság, hanem az alperes szempontjából is lényeges, hiszen így az alperes számára is ismert, milyen keretek között kell megtenni a perfelvételi nyilatkozatait, előadnia a védekezését.¹⁹

Érdemes röviden megemlíteni, hogy a régi Pp. alapján a jogcímhez kötöttség hiánya nem jelenthette azt, hogy a bíróság olyan eltérő ténybeli vagy jogi alapon hozhatta volna meg az érdemi határozatát, amiről a felperes nem kért döntéshozatalt.²⁰ A bírósági gyakorlat alapján mind a felperes által megjelölt jogszabályhely, mind a tények meghatároztak egy

¹² Völcsy 2019. 130.

¹³ Völcsy 2019. 214.

¹⁴ Kúria Pfv.21264/2024/10.

¹⁵ Egyes álláspont szerint a bírósági döntés korlátját csak a petitum képezte (Puskás 2024, 170. §), más felfogás szerint a bíróságnak a fél által előadott tények által körülírt jogcímen kellett a jogvitát elbírálnia, ugyanakkor az előadott tényeket a kereseti kérelemtől eltérően nem állapíthatta meg (Kúria Pfv.21716/2016/6.). További megközelítés szerint bíróság az érvényesíteni kívánt joghoz is és az állított tényekhez is kötve volt [2/2010. (VI. 28.) PK vélemény, BH 2016.172].

¹⁶ például Kúria Gfv.30135/2023/12., Kúria Gfc.30531/2022/5., Kúria Pfv.21716/2016/6.

¹⁷ Haupt 2000. 605-616., Leszkoven 2009. 22-27., Lugosi 2010. 680., Virág 2013. 28.

¹⁸ Balog 2017. 582.

¹⁹ Gadó 2000, 22. és Haupt 2000, 607.

²⁰ Például Kúria Pfv.21716/2016/6., Kúria Pfv.21259/2022/15., Kúria Pfv.20408/2014., ÍH 2011.75)

jogcímet. A bíróság a tények által meghatározott jogcímtől nem térhetett el.

A Pp. 2. § (2) bekezdése és 342. § (3) bekezdése alapján tehát – törvényi kivételektől eltekintve – a peres eljárás teljes tartamában a jogcímhez kötöttség érvényesül. Ebben a bíróságok és a szakirodalom álláspontja egységes. Abban viszont, hogy a bíróság ténylegesen mihez is van kötve, az új Pp. tekintetében is többféle felfogást, megfogalmazást találunk. Sőt, a különböző megfogalmazások gyakran egyazon bírósági határozatban vagy jogirodalmi művön belül párhuzamosan is megjelennek.

3. A jogcímhez kötöttség tartalmára vonatkozó megfogalmazások

A jogcímhez kötöttség tartalmának meghatározásához abból lehet kiindulni, milyen meghatározások születtek magára a jogcímhez kötöttségre, akár a jogirodalomban, akár a joggyakorlatban. Emellett ki lehet indulni abból is, hogy a jogcím fogalmára vonatkozóan milyen felfogások léteznek, és ebből lehet következtetni a jogcímhez kötöttség jelentésére.

Tekintettel arra, hogy a Pp. nem használja a jogcímhez kötöttség fogalmát, és a jogcím fogalmát a jogcímhez kötöttséggel összefüggésben sem tartalmazza, annak jelentését a különböző álláspontok összevetése alapján lehet kibontani. Ezek alapján a jelen tanulmány a különböző meghatározások áttekintése után tárgyalja a jogcímhez kötöttség lehetséges jelentését.

3.1. Már a Pp. koncepciója is azt a felfogást pártolta, hogy a bíróság a rendelkezési elvből és a tárgyalási elvből eredően egyaránt kötve legyen a tény- és a jogállításokhoz.²¹ A törvény pedig már kötelezővé tette az érvényesíteni kívánt jognak, az igény anyagi jogi jogalapjának az egyértelmű nevesítését, így a keresetlevélben meg kell jelölni, *„melyik felperes, melyik alperessel szemben milyen jogalapon, milyen jogot kíván érvényesíteni”*.²² Erre alapozva fogalmazta meg a törvény indokolása, hogy a bíróság a *fél által érvényesített joghoz* kötve van,²³ és ebből következően a bíróság nem dönthet olyan jogalapon, amely eltér a fél által esetlegesen tévesen tett jogállításától. Erre akkor sem kerülhet sor, ha az eltérő jogot az állított és bizonyított tények egyébként megalapoznák.²⁴

---

²¹ Az új Polgári Perrendtartás koncepciója, 2015. 46.

²² Pp. részletes indokolás, 170. §

²³ Pp. részletes indokolás, 342. §

²⁴ Pp. részletes indokolás, 342. §

Az érvényesített jog feltüntetése – a felperes jogállítása – döntő jelentőségű, mert ahhoz a bíróság kötve van.²⁵ Bírósági álláspontok szintén azt hangsúlyozzák, hogy az új Pp. 342. § (3) bekezdése alapján a bíróság a fél által érvényesített joghoz is kötve van.²⁶ Több határozat azonban azt is kimondja, hogy a bíróság a felperes által a keresetben megjelölt jogalaptól nem térhet el. Egy bírósági határozat az elvi tartalomként kiemelt részében szintén úgy fogalmaz, hogy a bíróság a felperes által érvényesített joghoz kötve van, ugyanakkor az indokolásban már azt is említi, hogy a „megjelölt jogalaphoz is kötve van”.²⁷ A BH 2022.332. számú határozatban a bíróság úgy foglalt állást, hogy a bíróság a fél által érvényesített joghoz is kötve van, ezért jogszabálysértő az érvényesített jogtól eltérő jogalapon meghozott keresetnek helyt adó döntés.²⁸ Ehhez hasonló megfogalmazás szerint a bíróság az érvényesített joghoz kötve van, és nem dönthet olyan jogalapon, mely a fél jogállításától eltér.²⁹ Számos bírósági határozat a jogcímhez kötöttséggel kapcsolatban csak az érvényesíteni kívánt joghoz kötöttségről beszél.³⁰

A jogcímhez kötöttség értelmében az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, melyet a fél nem állított.³¹ Másik álláspont a „Pp. 342. § (3) bekezdése szerinti joghoz kötöttség”-ről beszél.³² Egy bírósági álláspont szerint pedig a Pp. 342. § (3) bekezdése kimondja a fél által megjelölt joghoz való kötöttséget is, azaz az ügynevezett jogcímhez kötöttséget.³³ A bíróság tehát az érdemi döntésében a fél által állított joghoz is kötve van.³⁴ Ebből az általános megfogalmazásból („jog”) arra lehet következtetni, hogy a jogcímhez kötöttség alatt leginkább az érvényesíteni kívánt/keresettel érvényesített jogot lehet érteni, mert a Pp. 342. § (3) bekezdésére való utalás a keresettel érvényesített jogot takarja.

További álláspont ugyanakkor többnyire azt a megfogalmazást használja, hogy a bíróság az egész peres eljárás alatt az *érvényesíteni kívánt joghoz* kötve van.³⁵ Az egyik Pp.-kommentár ugyanakkor olyan állítást is tesz, mely szerint az új Pp. tükrében nem tartható az az álláspont, hogy a bíróságnak

---

²⁵ Parlagi 2025. 170. §

²⁶ BH 2023.138 és Kúria Pfv.21.302/2022/6.

²⁷ BH 2023.129

²⁸ BH 2022.332

²⁹ Kúria Pfv.20806/2024/5., Debreceni Ítéltábla Pf.20259/2022/6. és Debreceni Ítéltábla Pf.20244/2022/5.

³⁰ Fővárosi Ítéltábla Pf.20213/2021/7., Fővárosi Ítéltábla Pf.20346/2022/4., Fővárosi Ítéltábla Pf.20691/2021/6. és Fővárosi Ítéltábla Pf.20458/2021/6.

³¹ Puskás 2024. 170. §

³² Wopera 2021. 724.

³³ Debreceni Ítéltábla Gf.30005/2020/6.

³⁴ Kúria Gfv.30409/2023/4.

³⁵ Orosz 2024. 342. §

lehetősége lenne a „kereset eltérő jogalapon történő elbírálására”. Majd azt is megállapítja, hogy a bíróság a jogállításhoz kötve van.³⁶

Az egyik bírósági állásfoglalás kifejezetten a régi Pp.-vel való összevetés alapján beszél arról, hogy a régi Pp. alkalmazása során kialakult bírói gyakorlattól eltérően a Pp. alapján a bíróság a felperes által megjelölt jogcímhez (jogalaphoz) kötve van, és nem adhat helyt a keresetnek olyan jogalapon, amelyet a fél nem állított.³⁷ A bíróság saját döntése alapján nem alapíthatja a döntését a *felek által nem állított jogalapra*.³⁸ Olyan jogalapon, melyre a felperes nem alapította a keresetét, a bíróság nem hozhat döntést.³⁹ A Kúria a Pfv.I.20.724/2020/11. számú határozatában szintén ezt hangsúlyozza (bár az egyik törvénykommentár szerint ez a határozat azt állította, hogy a bíróság a fél által érvényesített joghoz kötve van,⁴⁰ azonban ilyen megfogalmazás a határozatban nem szerepel). Másik törvényt magyarázat is a jogalaphoz kötöttség szabályáról beszél,⁴¹ valamint arról, hogy a Pp. egyértelműen a jogalaphoz („jogcímhez”) kötöttség talaján áll.⁴² A bíróság tehát nem dönthet olyan jogalapon, amely eltér a fél jogállítástól.⁴³ Ehhez hasonló vélemény a jogcímhez kötöttség kapcsán azt fogalmazta meg, hogy ha jogot állítani a jogalap megjelölésével lehet, akkor ez azt jelenti, hogy más jogalapon (jogcímen) nem lehet megítélni a felperes keresetét.⁴⁴ Eszerint is a jogcímhez kötöttség jogalaphoz kötöttségként írható le. Még egy, a Pp. hatálybalépést megelőzően kifejtett állásfoglalás szerint pedig a joghoz kötöttség szigorú elfogadása és érvényesülése *„lényegében a jogszabályhoz való kötöttséget eredményezi”*.⁴⁵

A Pp. kizárja azt, hogy a bíróság határozza meg, hogy a jogvitát mely anyagi jogi jogszabályi rendelkezés alapján kell elbírálni, mert azt a félnek kell meghatároznia, mely jogalapon, milyen anyagi jogi jogszabályi rendelkezés alapján kér jogvédelmet.⁴⁶ A felperes kereseti kérelmének elbírálásakor elengedhetetlen annak rögzítése, hogy a felperes milyen jogcímen, azaz mely jogszabályi hivatkozás alapján terjeszt elő keresetét.⁴⁷

---

³⁶ Puskás 2024. 170. §

³⁷ Kúria Gfv.30088/2024/10.

³⁸ Kúria Pfv.21264/2024/10.

³⁹ Fővárosi Ítéltábla Pf.20517/2025/9.

⁴⁰ Orosz 2024. 342. §

⁴¹ Wallacher 2017. 351.

⁴² Wallacher 2017. 362.

⁴³ Balog 2017. 582.

⁴⁴ Köblös 2017. 25.

⁴⁵ Pákozdi 2015. 84.

⁴⁶ Fővárosi Ítéltábla Gf.40115/2024/6.

⁴⁷ Debreceni Ítéltábla Mf.50051/2022/9.

A felülvizsgálati eljárás kapcsán pedig az egyik kommentár azt emeli ki, hogy a jogcímhez kötöttségből eredően a Kúria a fél által megjelölt és a jogerős ítéletben rögzített jogcímhez kötve van, ezért a *felek jogviszonyát nem minősítheti át*.⁴⁸ Ebből az álláspontból az tűnik ki, hogy a jogcím fél általi meghatározását jogi minősítésként fogta fel. Ez a felfogás a jogirodalomban és a joggyakorlatban máshol is megjelenik.⁴⁹

Egy további álláspont úgy is fogalmaz, hogy a keresethez és az ellenkérelemhez kötöttség, a fél *jogállításhoz való kötöttséget* is jelenti.⁵⁰ A Kúria több ügyben azt állapította meg, hogy a Pp. 342. § (3) bekezdése a jogállításhoz való kötöttséget rögzíti.⁵¹ További kúriai álláspont szerint is a bíróság a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdése értelmében a kérelemhez és a jogállításhoz van kötve.⁵² A bíróság nem terjeszkedhet a felperes jogállításán túl, csak a jogállítás keretei között bírálhatja el a keresetet.⁵³ A bíróság tehát a felperesek jogállításhoz kötve van, ezért nem vizsgálhatja, hogy a felperes igénye más anyagi jogi jogszabály rendelkezése alapján alapos lehet-e.⁵⁴ A bíróság azáltal, hogy kötve van a felperes jogállításhoz, a keresetet csak azon a jogalapon, anyagi jogi jogszabályon alapulóan bírálhatja el, amelyet a felperes megjelölt.⁵⁵ Más megfogalmazás szerint a bíróság csupán a kereseti jogállításhoz van kötve, a kifejtett jogi érvekhez azonban nem.⁵⁶

További megfogalmazásban a bíróság a *„keresetben megjelölendő joghoz, mint perbeli jognyilatkozathoz kötöttség kérdését tisztázta: ahhoz a bíróság kötve van”*.⁵⁷ A szerző szerint ugyanakkor a jognyilatkozathoz kötöttségnek [régi Pp. 3. § (2) bekezdés és Pp. 2. § (1) bekezdés] a bírói gyakorlatban a felek által érvényesített joghoz kötöttségként való azonosítása nem igazolt teljes mértékben.⁵⁸

3.2. Az egyik Pp.-kommentár különösképpen figyelmet érdemel, mert a jogcímhez kötöttség szinte minden megfogalmazását felvonultatja. A kommentár kiemeli, hogy a vonatkozó felfogások a jogcímet többnyire az érvényesíteni kívánt joggal azonosították, minthogy a bíróság a régi Pp.

---

⁴⁸ Gelencsér 2024. 405. és 424. §

⁴⁹ Lugosi 2010. 676. és Molnár 2009. 131., valamint BH 2012.288, Kúria Gfv.30531/2022/5., Kúria Pfv.20197/2024/4.

⁵⁰ Balog 2017. 582.

⁵¹ BH 2023.298 és Kúria Pfv.20404/2024/4.

⁵² BH 2024.184

⁵³ Fővárosi Ítéltábla Pf.20517/2025/9.

⁵⁴ Fővárosi Ítéltábla Gf.40010/2024/5.

⁵⁵ Fővárosi Ítéltábla Pf.20295/2025/8.

⁵⁶ Fővárosi Ítéltábla Pf.20031/2023/5. és Fővárosi Ítéltábla Pf.20101/2022/5.

⁵⁷ Virág 2024. 245.

⁵⁸ Virág 2024. 244.

alapján az érvényesíteni kívánt joghoz kötve volt.⁵⁹ Megemlíteni ugyanakkor, hogy egyes nézetek szerint a jogcím fogalmának alkalmazása inkább kerülendő,⁶⁰ és a kommentár maga is a jogcímfogalom elvetését tartja helyesnek.⁶¹ Ezzel az állásponttal nincs egyedül a szakirodalomban, más szerzők szintén nem pártolják a jogcím, a jogcímhez kötöttség fogalmának használatát.⁶²

A kommentár kifejezetten felhívja a figyelmet arra, hogy nem helyes, ha a jogállítást azonosítjuk a jogcím megjelölésével, azaz a jogi minősítéssel, mert a jog állítását eredményező logikai következtetésben a jogi minősítés megelőzi a „*minősített jog*” állítását. A kommentár érvelése szerint a jogállítást logikai művelet eredménye, a „*fél által állított jog önmagában nem létezik*”. A jog jogcímmel való állítása csak származékos, a felperes jogi minősítés eredményeként teszi meg a jogállítást.⁶³ Az eventualitás alapján lefolytatott per a fél minősítési kötelezettségével és jogcímhez kötöttséggel párosul.⁶⁴ Ily módon a fél jogi minősítése útján megejtett jogállításról beszélhetünk, ezért a jogállítást mikéntjének meghatározása a felperes jogi minősítését jelenti.⁶⁵

A kommentárnak a perfüggőség kapcsán kifejtett érvelése szerint a jogi minősítés a kéttagú pertárgyfogalmat használó perrendben a keresetnek nem szükségszerű alkotóeleme, a felperes jogi minősítése a bíróságot nem is köti.⁶⁶ Az új Pp. alapján a jogi minősítés a jogalap által megjelölt jogállítást,⁶⁷ ugyanakkor az új Pp.-ben kötelező tartalmi elemmé vált érvényesíteni kívánt igény jogi minősítése tévesen tekinthető jogállításnak.⁶⁸ Ezekből az állításokból az a következtetés vonható le, hogy jogi minősítés alatt a jogalap értendő, így a jogcím jelentése a Pp. definíciója szerinti, jogszabályi rendelkezésként felfogott jogalap.

A jogcímhez kötöttség kapcsán – azt általánosságban, a különböző pertárgyfogalmak tükrében elemezve – azt is megállapítja, hogy a különböző álláspontok egyetértenek abban, hogy a bíróság az érvényesíteni kívánt joghoz kötve van.⁶⁹ Majd később arra a következtetésre jut, hogy az „*nem támasztható alá dogmatikailag semmivel, hogy a jogállításnak a*

---

⁵⁹ Ébner 2018. 626.

⁶⁰ Ébner 2018. 626.

⁶¹ Ébner 2018. 627.

⁶² Éless 2013. 223.; Parlagi 2013, 223. és Pákozdi 2015. 60.

⁶³ Ébner 2018. 627.

⁶⁴ Ébner 2018. 679.

⁶⁵ Ébner 2018. 645-646.

⁶⁶ Ébner 2018. 715.

⁶⁷ Ébner 2018. 715.

⁶⁸ Ébner 2018. 645.

⁶⁹ Ébner 2018. 626.

jogszabályhely megjelölésével kell megtörténnie, avagy a megjelölt jogszabályhelyhez a bíróság kötve lenne”.⁷⁰

A kommentár hangsúlyozza, hogy jogalkotó a különálló jogállítással azt kívánta elkerülni, hogy az alperes által a védekezése során figyelembe vett jogtól eltérő jogalapon ne szülessenek meglepetés-ítéletek.⁷¹ Majd egy további megállapítás szerint a bíróság nem minősítheti át a kereset felperes által megjelölt jogalapját, ahhoz kötve van.⁷² Később a felperes által megjelölt jogalaphoz kötöttség szabályának kérdéseiről szól a kommentár.⁷³ Azt is hangsúlyozza, hogy a bíróság a petitumhoz és a megjelölt jogalaphoz van kötve, a jogi érveléshez viszont nem.⁷⁴ Mindebből az következik, hogy a jogcímhez kötöttség folytán az elbírált jogalap csak az állított jogalap lehet, így a bíróság a jogalaphoz bizonyosan kötve van.

Más megfogalmazás szerint pedig az új Pp. a felperes minősítésén alapuló jogállításhoz való kötöttséget teremtette meg.⁷⁵

3.3. A jogcímhez kötöttség jelentésére nem csak magának a jogcímhez kötöttségnek, hanem a jogcímnek a fogalmára vonatkozó felfogásokból is lehet következtetést levonni. Márpedig a jogcímhez kötöttség kérdésének tárgyalása nélkül, vagy azzal csak összefüggésben, maga a jogcím fogalma is gyakran előkerül mind a jogalkalmazásban, mind a jogirodalomban. A fogalom értelmezése vagy használata körében szintén többféle megközelítés érhető tetten, és a fogalom használata gyakran nem is következetes.⁷⁶

A jogcím kérdése már a római jogban felmerült. A *causa*, mint jogcím fogalmát elsősorban a kötelmi joggal összefüggésben vizsgálták, de azon kívül is találkozhatunk vele. Az akarategyezés (*pactum*) a római jogban még nem eredményezett kötelező, kikényszeríthető megállapodást, azaz nem keletkeztetett kötelmet. Ami a megegyezést szerződéssé (*contractus*) tette, azaz *„perlési alappal látta el, az a civilis causa volt”*.⁷⁷ Egy másik álláspont ehhez hasonlóan azt mondja, hogy a római jogban csak azok a megállapodások minősültek szerződésnek, melyek *„civiljogon alapuló keresettel (actio civilis) felruháztak. Azt az okot pedig, amely a peresíthetőséget megadja, mondjuk civilis causának”*.⁷⁸ Az utóbbi álláspont okként nevezi meg a *causát*. Ebben az értelemben az állam által lehetővé

⁷⁰ Ébner 2018. 627.

⁷¹ Ébner 2018. 645.

⁷² Ébner 2018. 716.

⁷³ Ébner 2018. 722.

⁷⁴ Ébner 2018. 744.

⁷⁵ Ébner 2018. 716.

⁷⁶ Völcssey 2019. 129.

⁷⁷ Nótári 2013. 209.

⁷⁸ Benedek – Pókecz 2017. 279.

tett kereset (actio) adott okot az igény érvényesítésére, az adta meg a lehetőséget a jogérvényesítésre. Zlinszky János ehhez hasonlóan azt hangsúlyozta, hogy a római jogban – a *legis actio in sacramento in rem* perben – egy személy valamely dolog feletti jogát „causa” alapján, azaz „*jogilag értékelendő ok (jogcím) alapján követelhetette*”.⁷⁹ A római perben a római polgár azt állította, hogy neki egy adott dologhoz nem az ügyletből eredő, hanem államilag biztosított joga van (meum est ex iure Quiritium).

Ezek alapján egy személy a jogát a „ius”-ban keresendő normára, azaz *államilag elismert és kikényszeríthető normára* alapította. Ennek alapján a *jogcím a jogivá tett norma alapját, a „jogalapot”* jelentette. Az így felfogott jogalap lehetett pedig oka az igény érvényesítésének. Az egyik római jogi tankönyv több helyen is a jogcím és a jogalap fogalmát szinonimaként használja.⁸⁰

Figyelembe kell venni ugyanakkor azt, hogy a római jog causa-fogalmából a modern európai, így a hazai jogrendszer jogcímfogalmára csak korlátozottan lehet magyarázatot nyerni. Az actiókban megnyilvánuló jogi lehetőséget nem lehet a jogszabályba foglalt jogi rendelkezésként felfogott jogalappal azonosnak tekinteni, hiszen a római jogban – a modern, kodifikált európai jogrendszerekkel ellentétben – nem egy jogszabályból eredő alanyi jogot lehetett érvényesíteni, hanem az állam által biztosított actiókban, peresíthetőségben nyilvánult meg egy személy valamilyen joga. A *ius* az ókori Rómában egyébként sem volt egyenlő az írott joggal, sőt maga az írott jog nem pusztán a jogalkotó szerv által tudatosan alkotott jogot foglalta magába, hanem az a társadalomban kialakult és jogivá alakult, azonban dokumentált normákat is jelentette.⁸¹ Annyiban mégis közös a római és a mai európai jogrendszer, hogy az, ami lehetővé tesz egy magatartást, az államilag kikényszeríthető normából adódik.

A jogcím jogalapként (jogszabályi rendelkezésként) történő értelmezése a mai magyar jogban elterjedt felfogás. Haupt Egon például úgy fogalmazott, hogy a jogcím az érvényesíteni kívánt anyagi jogi rendelkezés.⁸² Ez a megfogalmazás azonban összemosza az érvényesíteni kívánt jogot és a jogalapot, és úgy tűnhet, mintha a jogszabályi rendelkezés lehetne a kereset tárgya, és nem az érvényesíteni kívánt alanyi jog. A jogdogmatikáról szóló elemzésében pedig Szabó Miklós azt emelte ki, hogy a tárgyi jog hivatkozásként, igazolásként szolgál, és a „*jogom van*” vagy „*köteles vagy*” jogcímekeként jelenik meg, és így a tárgyi jog hivatkozásként,

⁷⁹ Zlinszky 2001. 154.

⁸⁰ Földi – Hamza 2023. 170. és 320.

⁸¹ Zlinszky 2001. 144. és 184.

⁸² Haupt 2000. 609.

igazolásként szolgál a jogosultsághoz.⁸³ A jogviszony fogalma értelmezésének kérdését taglaló tanulmányban pedig a szerzők a – döntően a 2/2010. (VI.28.) PK véleményben kifejtettek alapján – a jogcímet szintén konkrét jogszabályi rendelkezéssel, azaz a jogalappal azonosították.⁸⁴ Virág Csaba pedig azt emelte ki, hogy a régi Pp. szabályozási keretei között – alapvetően a bírók szocializációjában, oktatásában rejlő okok folytán – a „*jogcím és a jogalap szinonimaként kerül használatra*”.⁸⁵ Pákozdi Zita a bírósági gyakorlat jogcímfelfogását áttekintve szintén úgy látta, hogy a bírósági határozatokban a jogcímet legtöbbször a jogalappal azonosították, azzal szinonim fogalomként használták.⁸⁶

Egy bírósági határozat szerint a jogcím az anyagi jogi jogszabály normatív tartalmát pontosan kifejező jogcím.⁸⁷ Ebben a megfogalmazásban a jogcím a jogszabályi rendelkezés megnevezése, ami nem számszerűen, hanem szövegesen magára egy jogszabályhelyre utal. A jogalap nélküli gazdagodást tárgyaló bírósági határozatok a jogalapot és a jogcímet szintén szinonimaként használják.⁸⁸ A jogalap nélküli gazdagodás azonban kötelementeremtő, önálló jogcímként is megjelenik.⁸⁹ Mindemellett a régi Pp. alkalmazása körében használt jogcímfogalomnak az új Pp. szerinti jogalappal való kifejezett azonosítására is van példa a bírósági gyakorlatban.⁹⁰

Más álláspontok szerint a jogcím azonos az érvényesíteni kívánt joggal.⁹¹ A régi Pp. egyik magyarázata a bírósági gyakorlatra hivatkozva azt fejtette ki, hogy a keresetlevél tartalmazhatja a tényállást, a határozott kereseti kérelmet és a jogcímet.⁹² Ez szintén arra utal, hogy a jogcím az érvényesíteni kívánt jognak feleltethető meg. Lugosi József pedig többször az „*érvényesíteni kívánt jogcím*” kifejezést használja.⁹³

A jogcím fogalmára ezek mellett egyéb megközelítések is léteznek, azok azonban nem a tárgyi jog valamely elemére utalnak. A jogcím így jelenthet jogi célt,⁹⁴ a követelés gazdasági rendeltetését és jogi természetét,⁹⁵ vagy

---

⁸³ Szabó 2016. 33.

⁸⁴ Csesznok – Gáll 2018. 581.

⁸⁵ Virág 2024. 47.

⁸⁶ Pákozdi 2015. 52.

⁸⁷ BH 2020.273

⁸⁸ Például Legfelsőbb Bíróság Gfv.30.210/2009/5. és Legfelsőbb Bíróság a Pfv.0.492/2000. és Kúria Pfv.1.186/2012. és Kúria Pfv.21031/2019/6.

⁸⁹ Legfelsőbb Bíróság Gfv.30.210/2009/5.

⁹⁰ Debreceni Ítéltábla Gf.30185/2020/6.

⁹¹ Völcssey 2019. 132., Ébner 2018, 626.

⁹² Kengyel 2014. 121. §

⁹³ Lugosi 2010. 679.

⁹⁴ Földi – Hamza 2023. 320. és Kovács 2003. 553.

⁹⁵ Gárdos 2012. 20.

éppen jogi okot.⁹⁶ Az utóbbi leginkább jogszabályi feltételt jelent, ami voltaképpen egy jogszabályi rendelkezésben van meghatározva, így ez az új Pp. szerinti jogalapnak feleltethető meg.

4. A jogcímhez kötöttség tartalmára vonatkozó álláspontok értékelése

A jogirodalmi és bírósági álláspontokból kirajzolódnak azok a jogi entitások, fogalmak, melyekhez ezen vélemények szerint a bíróság a jogcímhez kötöttség következtében kötve lehet. Ezek elsősorban az:

- érvényesíteni kívánt jog,
- (keresettel) érvényesített jog,
- jogszabályi rendelkezésként felfogott jogalap,
- jogi minősítés,
- jogállítás,
- jognyilatkozat.

Adódik a kérdés, ezek közül melyik lehet az, amihez a bíróság valójában kötve van.

4.1. A jogcímhez kötöttség kérdése szorosan összefügg a jogállítás kérdésével, és a jogcímhez kötöttség tartalmi meghatározásai is többnyire ehhez kötődnek. Ezért röviden ennek tartalmára kell kitérni. (A jogállítás tartalmára, megtételének módjára és az azokkal kapcsolatos jogértelmezési, jogalkalmazási problémákról részletesen itt nem lesz szó.). A jogállítás során a Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a keresettel érvényesíteni kívánt jogot és csak azt a jogalapot kell feltüntetni, melyből az érvényesíteni kívánt jog ered. Ez voltaképpen azt jelenti, hogy az érvényesíteni kívánt jogot úgy kell meghatározni a keresetlevélben, hogy abból egyértelműen kiderüljön egyrészt maga az érvényesíteni kívánt jog és az a tárgyi jogban megjelenő jogi norma, a jogszabályi rendelkezés, melyből az érvényesíteni kívánt jog származik.

A joggyakorlatban született bírósági határozatok is tartalmazznak olyan megállapításokat, melyek ezt kifejezetten hangsúlyozzák is. Így például egy konkrét ügyben *„a keresetlevél nem volt hiányos, mert az a Pp. 170. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján tartalmazta az érvényesíteni kívánt jogot, azaz azt az alanyi jogot, amelynek érvényesítését anyagi jogi jogszabály biztosítja [Pp. 7. §-a (1) bekezdésének 11. pontja], és a jogalapot is, vagyis azt az anyagi jogi jogszabályi rendelkezést, amely az*

---

⁹⁶ Köles 2012. 300. §

alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket meghatározza, és annak alapján az igény támasztására feljogosít [Pp. 7. §-a (1) bekezdésének 8. pontja]. A felperes ugyanis megjelölte, hogy sérelemdíjat követel (érvényesíteni kívánt jog), továbbá meghatározta azt is, hogy ezt a követelését a Ptk. 2:52. §-a alapján kívánja érvényesíteni (jogalap)".⁹⁷

Ez jelenik meg voltaképpen a törvény miniszteri indokolásának szövegében is, mely szerint a keresetlevélben fel kell tüntetni, *„melyik felperes, melyik alperessel szemben milyen jogalapon, milyen jogot kíván érvényesíteni”*.⁹⁸ Az indokolás emellett ki is emeli, hogy a jogállítással kapcsolatban használt két alapfogalom a keresettel érvényesített jog és a jogalap.⁹⁹

A jogalkotó szándéka szerint a jogállítás e módja

- segíti a perkoncentrációt, a jogvita kereteinek minél előbb történő meghatározását,¹⁰⁰
- megszabja az anyagi pervezetés kereteit,¹⁰¹
- biztosítja a kérelemhez, beleértve a jogcímhez kötött ítélkezést és ennek révén kiszámíthatóbb bírósági döntésekhez vezet.¹⁰²

4.2. A jogállítás keretében tehát fel kell tüntetni mind a jogalapot, mind az abból eredő *érvényesíteni kívánt jogot*. Az érvényesíteni kívánt jog önmagában nem jelöli ki azt a jogalapot, melyből az az alanyi jog származik, amit a felperes érvényesíteni kíván. Kártérítés például eredhet szerződésszegés miatt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2023. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:142. §-ból, valamint szerződésen kívüli károkozás esetén a Ptk. 6:519. §-ból. Ezért önmagában az érvényesíteni kívánt jog feltüntetése nem jelent határozott és szabályszerű jogállítást, és önmagában az nem adja meg a kereseti kérelem jogalapját, nem határoz meg konkrét törvényi tényállást, jogviszonyt.¹⁰³ Ezért, ha például csak az érvényesíteni kívánt joghoz lenne kötve a bíróság, akkor végső soron a jogalaptól eltérhetne. Ezért sem lehet jogállításként pusztán olyan érvényesíteni kívánt jogot megnevezni, amely alatt többféle, konkrét jogszabályban, pontosabban jogszabályhelyben biztosított jogot is érteni lehet.¹⁰⁴

⁹⁷ Debreceni Ítéltábla Pf.20281/2023/4.

⁹⁸ Pp. részletes indokolás, 170. §

⁹⁹ Pp. részletes indokolás, 170. §

¹⁰⁰ Pákozdi 2017. 350.

¹⁰¹ Pp. 237. § (5) bekezdés, Pp.részletes indokolás, 237. § és Kúria Mfv.10.307/2019/4.

¹⁰² Pp. részletes indokolás 170. §, Varga 2018, 24., BH 2025.272, Kúria Pfv.21264/2024/10.

¹⁰³ Szeghő 2018. 1381.

¹⁰⁴ BH 2025.40

Emellett a Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontja értelmében nem csak az érvényesíteni kívánt jog része a keresetnek, így a kérelemhez kötöttségből következően nem kizárólag ehhez lehet kötve a bíróság. Ennek megfelelően kizárólag az érvényesíteni kívánt joghoz kötöttség nem fedi le azt, mihez is van kötve a bíróság.

4.3. Az *érvényesített jog*, vagy a régi és az új Pp. szóhasználatában a *keresettel érvényesített jog* a peres eljárásban rögzült érvényesíteni kívánt jog.¹⁰⁵ A két fogalom ugyanazon alanyi jognak (például megbízási díj vagy kártalanítás) az eltérő perjogi természetéből adódó eltérő megnevezése. Az érvényesíteni kívánt jog így elsősorban a keresetlevél perfelvételre való alkalmasságának megállapítása, az alperesi ellenkérelem megtétele és az anyagi pervezetés szempontjából, a keresettel érvényesített jog pedig a kereset érdemi elbírálása, a keresetről döntő határozat meghozatala szempontjából bír jelentőséggel. Tekintettel arra, hogy az érvényesíteni kívánt joghoz kötöttség önmagában nem jelentheti a jogcímhez kötöttséget, önmagában az érvényesített joghoz kötöttség sem lehet azzal azonos.

4.4. A *jogalap* az új Pp. tekintetében – a 7. § (1) bekezdés 8. pontja értelmében – nyilvánvalóan, a régi Pp. tekintetében is alapvetően jogszabályi rendelkezést takar.¹⁰⁶ A jogalapot a különböző álláspontok pedig – többnyire a törvény szövegére hivatkozva vagy ahhoz hasonlóan – leginkább az érvényesíteni kívánt jog meghatározásának eszközeként említik.¹⁰⁷

Sok esetben igaz az, hogy egy jogszabályi rendelkezésre való hivatkozás egy érvényesíteni kívánt jogot eredményez.¹⁰⁸ Egy jogszabályi rendelkezés azonban önmagában nem minden esetben jelöl ki egyértelműen egy alanyi jogot és így egy érvényesíteni kívánt jogot. Még az a jogszabályhely is, melyből alanyi jog ered, többféle alanyi jogot eredeztethet. Amennyiben adott jogszabályi szerkezeti egység több alanyi jogot tartalmaz, akkor a legkisebb szerkezeti egységet jelentő konkrét jogszabályi rendelkezés sem jelöli ki egyértelműen az érvényesíteni kívánt jogot. Így pusztán önmagában az ilyen jogszabályi rendelkezés jogalapkénti feltüntetéséből nem derül ki az érvényesíteni kívánt jog. Például a Ptk. 6:159. § (2) bekezdés a) pontja szerint kellékszavatossági igénye alapján a jogosult választása szerint kijavítást vagy kicserélést igényelhet. A kijavítás és a

---

¹⁰⁵ Völcssey 2019. 106-107.

¹⁰⁶ Kúria Pfv.20.256/2020/8., Kúria Kfv.37997/2018/5., Kúria Kfv.37796/2016/13., BH 2012.276, Fővárosi Ítéltábla Pf.22267/2011/3., Fővárosi Ítéltábla Kf.27130/2008/3.

¹⁰⁷ Kúria Pfv.21.264/2024/10., Kúria Pfv.20249/2022/12., Kúria Gfv.30208/2024/6., Kúria Mfv.10026/2024/8., Kúria Pfv.20454/2025/11.

¹⁰⁸ BH 2022.48

kicserélés, érvényesítendő jogként feltüntethető alanyi jog, ugyanabban a pontban, ugyanazon jogszabályi szerkezeti egységben szerepel. Adásvétel esetén a Ptk. 6:215. § (1) bekezdés alapján pedig követelhető a vételár megfizetése, a tulajdonjog átruházása, a dolog átadása és a dolog átvétele is. Az ilyen jogszabályhelyek esetében az érvényesíteni kívánt jog külön feltüntetése ezen okból nem mellőzhető, minthogy ennek hiányában, pusztán a jogalap feltüntetése esetén nem is lehetne határozott jogállításról beszélni. Ebből következően önmagában a jogalaphoz kötöttség nem fedi le a jogcímhez kötöttséget, azt hogy a bíróság mihez van kötve az ítélezése során.

4.5. A *jogi minősítés* nem tételes jogi, nem a tárgyi jogban megjelenő kategória, így ez a fogalom nem mutatja meg, hogy akár a keresetelemek között, akár máshol a tárgyi jogban hol kellene keresni a jogcímhez kötöttséget. Ez még akkor is így van, ha a jogi minősítés fogalmát használó felfogásokból kikövetkeztethető, mit érthetnek a fogalom alatt. Ezért a jogi minősítés sem visz közelebb annak megválaszolásához, hogy a jogcímhez kötöttség alapján pontosan mihez van kötve a bíróság.

4.6. A *jogállítás* perfelvételi nyilatkozat, melyben a peres felek megjelölik azt a jogot, melyre a kereseti kérelmet vagy az ellenkérelmet alapozzák. Egyik megfogalmazás szerint a jogállítás a megvizsgálandó jognak, mint a felperest megilletőnek az állítása.¹⁰⁹ A jogállítás az új Pp. szerint a jogalap külön feltüntetésével és az érvényesíteni kívánt jog megnevezésével történik. A jogállítás azonban nem egyenlő a jogalappal és/vagy az érvényesíteni kívánt joggal, hanem az a kereset jogi megalapozottságának meghatározását adja meg. A jogállítás magába foglalja ugyan a jogalapot és az érvényesíteni kívánt jogot egyaránt, azonban a jogállítás maga nyilatkozat, (a keresetlevelet leszámítva) eljárási cselekmény. Így szigorúan, szó szerinti értelemben a jogállítás nem azonos az abban állított jogalappal és az érvényesíteni kívánt joggal. Ezért ebben az értelemben a jogcímhez kötöttség valójában nem a jogállításhoz való kötöttséget jelenti. A bíróság ezzel szemben a jogállításban megadott tartalomhoz kötve van.

4.7. A Ptk. 6:4. § (1) bekezdése szerint a *jognyilatkozat* joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat. A keresetlevél, mint kérelem jognyilatkozatnak tekinthető.¹¹⁰ Egy bírósági álláspont szerint is „*a felek által előadott jognyilatkozatokhoz, így az érvényesíteni kívánt joghoz*” a bíróság kötve van.¹¹¹ Így az érvényesíteni kívánt jog feltüntetése jognyilatkozatnak minősül. Létezik viszont olyan – még a régi Pp. alapján

---

¹⁰⁹ Haupt 2000. 606.

¹¹⁰ Kiss 2024. 149. §

¹¹¹ Fővárosi Ítéletábrla Pf.20213/2021/7.

kifejtett – vélemény is, miszerint a keresetlevélben tett nyilatkozatok között van olyan, mely joghatás előidézésére alkalmas. Ilyen például a határozott kereseti kérelem előterjesztése. Az érvényesíteni kívánt jognak a keresetlevélben történő megjelölése viszont nem jognyilatkozat.¹¹²

Tekintettel azonban arra, hogy a kérelemhez kötöttség a kereset elemeire [Pp. 170. § (2) bekezdés a)-c) pont] kiterjed, a kérelemhez kötöttségből következően, a rendelkezési elv értelmében a bíróság az állított joghoz is kötve van. Ezért valójában nem releváns az a kérdés, hogy a Pp. 170. § (2) bekezdés b) pont szerint tett nyilatkozat jognyilatkozat-e, és a jogcímhez kötöttség a jognyilatkozathoz kötöttségből is következik-e.

Amennyiben azonban a jogcímhez kötöttség alatt a jognyilatkozathoz kötöttséget értenénk, az nem mondana semmit arról, hogy a bíróság a felek nyilatkozatainak konkrétan mely eleméhez is van kötve.

4.8. Ezek alapján azt lehet kijelenteni, hogy a fentiek közül egyik sem vagy legalábbis önmagában bizonyosan egyik sem lehet az, mely a jogcímhez kötöttség tartalmát pontosan és kimerítően megadja. Az azonban kivehető ezen álláspontokból, hogy

- az nem a petitum és nem a tények körébe sorolható, hanem a kereset normatív elemeire vonatkozik,
- a tartalmat a tárgyi jogban kell keresni.

Így az, amihez a bíróság kötve van, a „jogcím”, mindenképpen a tárgyi joghoz kapcsolható.¹¹³

Található azért olyan megfogalmazás, mely azt hangsúlyozza, hogy a kereset és az ellenkérelem teljes normatív tartalmához kötve van a bíróság. Erre utalnak a 4.1. pontban említett esetek, valamint azok a megfogalmazások is, melyek ezt kifejezetten nem fogalmazzák meg, ugyanakkor a különböző megállapításokban szólnak mind a jogalaphoz, mind az érvényesíteni kívánt (keresettel érvényesített) joghoz kötöttség törvényi követelményéről.

5. Az alperesi jogcímhez kötöttség

5.1. Az alperes a felperesi keresetlevélre a Pp. 179. § (1) bekezdés értelmében írásbeli ellenkérelmet terjeszthet elő. Az alperesi védekezés lehet alaki vagy érdemi (anyagi jogi tartalmú) védekezés. Az utóbbi

---

¹¹² Kovács 2003. 554.

¹¹³ Virág 2024. 149. és 246.

keretében az alperes tehet a felperesi keresetet csak vitató, cáfoló perfelvételi nyilatkozatokat, vagy anyagi jogi kifogással is élhet. Az anyagi jogi kifogás tulajdonképpen az érvényesíteni kívánt (keresettel érvényesített) jog ellentétpárja.

5.2. A bíróság a rendelkezési elvből és a túlterjeszkedés tilalmából eredően nem csak a felperesi jogállításban foglaltakhoz, hanem az alperesi jogállításban foglaltakhoz is kötve van. A Pp. indokolása is kiemeli, hogy a törvény az *ellenkérelemhez való kötöttség* szabályát is megteremti, a rendelkezési elv ugyanis az igényérvényesítő fél ellenfele vonatkozásában is fennáll.¹¹⁴ A szakirodalom is szól arról, – a törvény indokolására is hivatkozva –, hogy az ellenkérelemhez kötöttség is érvényesül a perben.¹¹⁵ Az ellenkérelemhez kötöttség már a régi Pp. alkalmazásában is érvényesült, azonban jogcímhez kötöttség nélkül. A bíróság döntése így korábban sem terjedhetett túl az ellenkérelelmen.¹¹⁶ A 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény is kiemelte, hogy a bíróság mindkét fél jognyilatkozataihoz kötve volt.¹¹⁷

5.3. Az alperesi védekezés azonban nem minden esetben jár jogállítással. A Pp. 199. § (2) bekezdés ba) alpontja szerint az anyagi jogi kifogást [Pp. 7. § (1) bekezdés 1. pont] a jogszabályi rendelkezés megjelölésével kell megadni. Az alperesi védekezés keretében ez a perfelvételi nyilatkozat tekinthető csak jogállításnak. A Kúria ki is mondta, hogy az alperesi ellenkérelemnek a jogállítást is magába foglaló típusa az anyagi jogi kifogás.¹¹⁸ Az egyéb alperesi nyilatkozatok viszont nem is értékelhetőek az anyagi jogi kifogás, azaz külön jogállítás körében.¹¹⁹

Alperesi jogállítás tehát csak az anyagi jogi kifogás előterjesztéséhez kapcsolódik. Ily módon az *ellenkérelemhez kötöttség jogcímhez kötöttségként való értelmezése csak a Pp. 199. § (2) bekezdés ba) pontja vonatkozásában értelmezhető.* Az alperesi ellenkérelemhez kötöttségből következően így a bíróság az alperesi jogállításban foglaltakhoz is kötve van.¹²⁰ Az ügyet eldöntő ítélet anyagi jogerőhatása erre az alperesi jogállításra éppúgy kiterjed, mint a felperesi jogállításra.¹²¹ Ily módon az alperesi jogállításra vonatkozóan is véglegesen eldöntött lesz a jogvita. Ezek alapján az olyan bírósági döntés, melyben a bíróság a felek jogállítása ellenére az érdemi határozatát más, a felek által egyezően előadott jogalaptól eltérő jogalapra alapítja, az nyilvánvalóan a rendelkezési elv

---

¹¹⁴ Pp.-indokolás, 342. §

¹¹⁵ Balog 2017. 582.

¹¹⁶ BH 2004.250 és Lugosi 2010. 674.

¹¹⁷ 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5.a pont indokolása

¹¹⁸ Kúria 2/2025. JEH. számú határozat

¹¹⁹ BH 2023.246., Pécsi Ítéltábla Pf.20024/2025/6. és Fővárosi Törvényszék P.21502/2018/21.

¹²⁰ BH 2025.116 és Fővárosi Ítéltábla Pf.20517/2025/9.

¹²¹ BH 2022.12 és BH 2025.116

súlyos megsértése.¹²² Mindennek megfelelően a jogcímhez kötöttséget elsősorban a felperesi jogállítással összefüggésben szokás tárgyalni, és a jelentősége is inkább ebben a tekintetben van, azonban a peres eljárásban az alperesi jogcímhez kötöttség is érvényesül. A jogcímhez kötöttség tehát tágabb értelemben az alperesi jogállításban foglaltakra is vonatkozik.

5.4. Természetesen az anyagi jogi kifogás esetén is találkozunk azzal, hogy adott kifogás megnevezése nem jelöli ki egyértelműen az azt eredeztető jogszabályi rendelkezést. Az elévülés, mint anyagi jogi kifogás például eredhet a Ptk. 6:22. § (1) bekezdéséből (általános elévülés), a 6:163. § (1) bekezdéséből (kellékszavatossági igény) vagy a 7:76. §-ból (kötelesrészi igény). Ezért önmagában, jogszabályhely megjelölése nélkül csak az anyagi jogi kifogás megnevezését („elévülés”) sem lehet határozott és szabályszerű jogállításnak tekinteni.

Másfelől egy jogszabályhely tartalmazhat több anyagi jogi kifogást is. A Ptk.6:164. § értelmében a kellékszavatossági jogok kifogásként is érvényesíthetőek. A Ptk. 6:159. § (2) bekezdés a) pontja alapján pedig kicserélés és kijavítás kérhető. Ebben az esetben tehát adott jogszabályi rendelkezésből nem következik egyértelműen maga a kifogás. Ezért a kifogás érvényesítéséhez nem elegendő a jogszabályhely megjelölése, hanem a kifogást is meg kell nevezni.

6. Mihez van kötve a bíróság a jogcímhez kötöttség alapján?

Ezek után tisztázandó az a kérdés, hogy az új Pp. alkalmazása során a jogcímhez kötöttség keretében mihez is van kötve a bíróság. Mindezek alapján – egy keresetre vonatkozóan – szabályszerű és határozott jogállítás esetén a jogcímhez kötöttség az alábbiak tekintetében áll fenn:

- a felperesi kereset részét képező, jogalapként megjelölt egyetlen *jogszabályi rendelkezés*, mely a felperesi jogállításban feltüntetett jogszabály azon – a jogszabályszerkesztés szerinti – szerkezeti egysége, mely egyetlen törvényi tényállást tartalmaz, és belőle alanyi jog ered,
- a felperes által megjelölt jogszabályhelyből eredő azon *alanyi jog*, mely a perfelvétel lezárásáig érvényesíteni kívánt jogként került feltüntetésre, a perfelvétel lezárásával keresettel érvényesített jogként rögzült,

¹²² Fővárosi Törvényszék 61.Pf.633.263/2024/5.

- az alperesi anyagi jogi kifogás jogalapját képező egyetlen *jogszabályi rendelkezés*, mely az alperesi jogállításban feltüntetett jogszabály azon – a jogszabályszerkesztés szerinti – szerkezeti egysége, mely egyetlen törvényi tényállást tartalmaz, és belőle alanyi jogi kifogás ered, valamint
- az alperes által megjelölt jogszabályhelyből eredő *anyagi jogi kifogás*.

Egy bírósági álláspont szerint „a jogállításhoz kötöttség szempontjából nem annak van jelentősége, hogy a felperes keresetlevelében milyen jogszabályok egyes szerkezeti egységeit sorolta fel, hanem annak, hogy a jogalap megjelölésekor milyen anyagi jogi jogszabályi rendelkezésre mutatott rá egyértelműen azonosítható módon”.¹²³ Az ezen ítélet indokolásának szövege alapján ez a megállapítás a véleményem szerint arra utal, hogy a jogvita érdemi elbírálása szempontjából nem valamennyi feltüntetett jogszabályhelyet kell jogalapnak tekinteni és ilyenként elbírálni, így a jogállítás részeként kezelni, hanem pusztán azt a jogszabályhelyet, melyet a felperes jogalapként megjelölt. Ez az állásfoglalás pedig nem teszi kérdéssé, hanem inkább erősíti az itt kifejtett álláspontomat. Ez különösen igaz ezen kúriai határozatnak arra a megállapítására, mely szerint „a kereset egy anyagi jogszabály (tárgyi jog) által biztosított valamely jog (alanyi jog) érvényesítését jelenti: a felperes állítja, hogy a valóságban megtörtént konkrét történeti tények megvalósítják egy anyagi jogszabályban meghatározott törvényi tényállási elemeket”.

7. Összegzés

A jogcímhez kötöttség különböző meghatározásai eltérő álláspontot, megfogalmazást tartalmaznak arra vonatkozóan, mihez van kötve a bíróság a jogcímhez kötöttség alapján. A bemutatott álláspontok egyike sem fedti le teljesen az új Pp. alapján érvényesülő jogcímhez kötöttséget. A vonatkozó jogszabályhelyek és a különböző álláspontok értékelése alapján a jogcímhez kötöttség tartalma mind a felperesi, mind az alperesi jogállításra nézve a tárgyi jogban, a jogszabályi rendelkezések szintjén került meghatározásra.

---

¹²³ Kúria Gfv.30208/2024/6.

Felhasznált irodalom

Balog Balázs: Határozatok. In Wopera Zsuzsa (szerk.): *Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez*. Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Közlönykiadó Kft., 2017.

Bartha Bence: Az 1952. évi polgári perrendtartás rendszerváltozást követő, tárgyalási szerkezetet érintő változásai. *Glossa Iuridica* 2021/1-2.

Benedek Ferenc – Pókecz Kovács Attila: *Római magánjog*. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2017.

Csesznok Judit Anna – Gáll Edit: A jogviszony fogalmának értelmezési problémái a polgári perrendtartásban. *Magyar Jog* 2018/10.

Ébner Vilmos: Perindítás. In: Varga István (szerk.): *A polgári perrendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja I-II/III*. Budapest, HVG ORAC Lap- és Könyvkiadó, 2018.

Éless Tamás: Szerkezeti alapkérdések a polgári per kapcsán. *Magyar Jog* 2013/10.

Földi András – Hamza Gábor: *A római jog története és intézményei*. Novissima Kiadó, 2023.

Gadó Gábor: Az eljárási igazságosság a polgári perben. *Magyar Jog* 2000/1.

Gárdos István: A kezesség esedékessége és elévülése. *Gazdaság és Jog* 2012/7-8.

Gelencsér Dániel: Felülvizsgálat. In: Petrik Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II.*, ORAC Kiadó, 2024.

Haupt Egon: A jogcímhez kötöttség kérdése a polgári perben. *Magyar Jog* 2000/10.

Kengyel Miklós: Keresetindítás. In: Kiss Daisy és Németh János (szerk.): *Nagykommentár a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez*. CompLex Kiadó Kft., 2014. 121.

Kiss Attila: Az új magánjogi emberkép és a felek perjogi felelősségének összefüggései. *Jogtudományi Közlöny* 2023/12.

Kiss Gábor: Egyéb általános szabályok. In: Petrik Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II.*, ORAC Kiadó, 2024.

Kovács László: Mit jelent a bíróság jogcímhez kötöttsége? - Észrevételek dr. Haupt Egon cikkére. *Magyar Jog* 2003/9.

Köblös Adél: Új megoldások az elsőfokú eljárás szabályaiban. Közjegyzők Közlönye 2017/2.

Köles Tibor: A szerződésszegés. In: Petrik Ferenc (szerk.): *Polgári jog I-IV. - régi Ptk. - Kommentár a gyakorlat számára*. HVG-ORAC Lap-Könyvkiadó Kft., 2012.

Leszkoven László: Újra a jogcímhez kötöttségről. Gazdaság és Jog 2009/12.

Lugosi József: Gondolatok a kereseti kérelemhez kötöttségről. Magyar Jog 2010/11.

Molnár Ambrus: A bizonyításra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség a polgári perben. Magyar Jog 2009/3.

Nótári Tamás: *Római jog*. Lectum Kiadó, 2013.

Orosz Árpád: A határozatok fajtái, tartalma és közlése. In: Petrik Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II.*, ORAC Kiadó, 2024.

Parlagi Mátyás: Az érvényesíteni kívánt jog elbírálása, különös figyelemmel a Polgári Perrendtartás alapelveire. Magyar Jog 2013/4.

Parlagi Mátyás: Perindítás. In: VÖLCSEY Balázs (szerk.): *Kompakt kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016.évi CXXX. törvényhez*. Wolters Kluwer Hungary Kft., 2025.

Pákozdi Zita: *A jogerő tárgyi terjedelme a polgári perben*. Doktori értekezés, Szegedi Tudományegyetem 2015.

Pákozdi Zita: A perindítás és a keresetlevél szabályai az új Pp.-ben. Jogtudományi Közlöny 2017/7-8.

Puskás Péter: Perindítás. In: Petrik Ferenc (szerk.): *Polgári eljárásjog I-II.*, ORAC Kiadó, 2024.

Szabó Miklós: A jogdogmatika jogformáló szerepéről. In: Bódig Mátyás – Zódi Zsolt (szerk.): *A jogtudomány helye, szerepe és haszna*. Opten Informatikai Kft., 2016.

Szeghő Katalin: Polgári jogi igény a büntetőeljárásban. Kúriai Döntések 2018/10.

Varga István: Alapvetések. In: Varga István (szerk.): *A polgári perrendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja I-II/III.*, HVG ORAC Lap- és Könyvkiadó, 2018.

Virág Csaba: A jogcímhez kötöttség egyes kérdései a polgári perben. Magyar Jog 2013/1.

Virág Csaba: *Bírói attitűdök és percselekmények a polgári perben – a kereset tárgyához kötöttség és a bizonyítás eredményének mérlegelése.* Doktori értekezés, Károli Gáspár Református Egyetem 2024.

Völcsey Balázs: *Az anyagi jogerőhatás tárgyi terjedelmének összehasonlító elemzése a magyar, a német és a svájci polgári perjog alapján.* Doktori értekezés, ELTE 2019.

Wallacher Lajos: Perindítás. In: Wopera Zsuzsa (szerk.): *Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez.* Magyar Közlöny Lap- és Közlönykiadó Kft., 2017.

Wopera Zsuzsa: Jogtudomány kontra jogalkalmazás? A polgári perrendtartás novelláris módosításának irányai. Miskolci Jogi Szemle, 2021/3. különszám DOI: <https://doi.org/10.32980/MJSz.2021.5.1506>

Zlinszky János: *Állam és jog az ősi Rómában.* Akadémiai Kiadó, 2001.